

התחרות העולמית של הסיפור הקצר

סוד ההיבנה

מאת לאון דברטרי

קוננו הכלנית

נשא בכל התוצאות. הכסף היה מופקד מדי שנה בשנה, בעילום-שם, באחד הבנקים של בראזוויל.

המלחמה פרצה וזמן קצר לאחר שהחליט מוגנדי לבחור בקאריירה צבאית. הוא הצליח יפה וקיומה שהמשך המלחמה יתן לו אפשרות לעלות לדרגת קצין.

לצוארו היה ענוד קמיע מזור. היה זה חציו של מטבע כסף בן חמישה פראנקים. הוא הסביר לי שמחצית המטבע ניתנה לאמו ביום היחלוד, והמחצית השנייה נשארה בידי אביו האלמוני. אמו קחתה שזה יעזור לו למצוא את אביו.

שיחתנו היתה ארוכה. אין בכוחי לגלות לך את תוכנה. יבוא יום והאכת כולה תגלה לך מאליהם...

שלושה שבועות לאחר מכן הגיעה אלי הידיעה על מותו של מוגנדי — הוא עלה לדרגת לויטננט — קיבלתי חיבת עינבר קטנה, שהכילה את חפציו האישיים. התיבה הכילה את אותות ההצטיינות שלו, את תגי דרגותיו, את שעונו, ואת מחצית המטבע. במכתב שהיה מצורף אל הקופסה הוסבר לי שהחפצים נשלחו אלי בהתאם לצוואה, שנמצאה על גופתו של מוגנדי.

לאחר זמן נודע לי על מעשה הגבורה שלו, אשר עלה לו בחייו. לא היה בלבי ספק שהדברים אשר סיפרתי לו באותו לילה גורלי נפצו את כל תקותי והמריצו אותם להקריב את חייו.

אני הרגתי אותו, ריימונד, ובה בשעה הקרבת את אושרה של בתי, אשר היה רק לבעני. אני... אני דנתי את עצמי למות. כאשר יסגרו דלתות המנור מאחורי בתי, יקץ הקץ על חיי. כבעתי את גורלי כמו ירי — ועלי לשלם את המחיר במלואו. לא תוכל לשנות את המצב, אבל הייתי רוצה לבקש ממך חסד. יהיה זה החסד הראשון והאחרון אשר ביקשתי בימי-חיי.

הרי לך המעטפה המכילה את חפציו של פייר מוגנדי. הצלחתי לגלות את מקום המצאה של אמו. היא מתגוררת בכפר קטן, במערב-אפריקה הצרפתית. חושבני שהיא זכאית לקבל את חפצי-בנה. גיבוי יודעת זאת. היא מוכנה להפרד מן החפצים, אף כי הם יקרים לה.

חושבני שאין איש מתאים יותר ממך להוביל חפצים אלה. עתה אוכל למות בשלוה, בתוך ידיעה ברורה שאתה תמלא את חובתך כהלכה.

באחד הימים תגיע אליך גם תיבת-עינבר קטנה. בהגיע התיבה לידך לא אהיה עוד בחיים. חיי תלויים בחוט השערה, וקורב לודאי שתקבל את התיבה עוד בטרם תפליג לאפריקה.

כאשר תשאר התחנה האחרונה מאחוריך, ולא יהיו לך כל סיכויים לתור לצרפת, יהיה עליך לפתוח את תיבת העינבר ולהניח את תוכנה במעטפה. השתדל למסור את כל אשר במעטפה לידי אמו של פייר.

לכחרת בבוקר עזב בולאן את בית דה-לינק; וחודש ימים לאחר מכן קיבל חבילה קטנה בדואר. כן נודע לו שקולונל דה-לינק תאבד. העתונים הכריזו שהוא "סבל ממשבר נפשי כתוצאה מכניסת בתו האהובה למנור הכרמליטים".

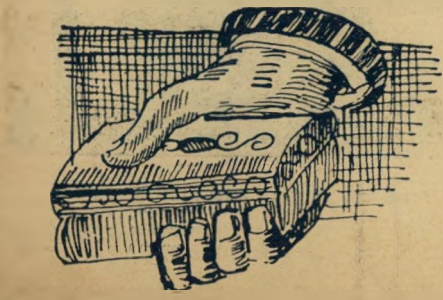
כאשר תישאר התחנה האחרונה מאחוריך... האיים הקנריים נשארו הרחק מאחוריו. הסיפון היה שומם ואפוף דממה. האנייה חפזה על פני הים הרועע לעבר מסרתה — היבשת השחורה.

ריימונד בולאן ירד לתאו. הוא פתח את המעטפה והניח את תוכנה על דרגשו. היו שם שלושה אותות-הצטיינות, חפיסת-שטרות-כסף שניתנה, כפי הנראה, לפייר על ידי הקולונל, ומחצית מטבע-הכסף, שהיתה יכולה לאפשר לפייר למצוא את אביו, ולאפשר לאב האלמוני להתגאות במעללי-בנו.

בולאן לא היה מסוגל לבחון את הידיעות הקודמות של ידיו, ואת סיבובי הניחה לבתו להגיש ליבור הצעיר, אשר היטיב לשרת את מולדתו יותר מכל בני הגזע הסהרי. ידיעות קדומות אלה הביאו רק אסון ומחמץ...

על אף חיבתו לקולונל, דן ריימונד בולאן את דה-לינק לכף-זוהבה, שעה שהתאמץ לפתוח את תיבת-העינבר הנעולה.

אבל ברע בו הוסר מכסה התיבה הוברר לו הכל. הוא הבין מדוע אסור היה לגיבויב לאהוב את פייר, ומדוע אסור לה לדעת את האמת האיומה. לא היה לו כל צורך להשחח את מחצית-המטבע אשר בתיבה עם המחצית אשר במעטפה, ולהחכה כי הן מהות מטבע אחד שלם. עתה הוברר לו כל אשר אירע לשני הגברים באותו לילה גורלי, שקדם לכותו של לויטננט פייר דה-לינק.

הם החליפו כמה מלות נימוס, בטרם הוגשה הארוחה. בשעת הסעודה הפשוטה ניסה ריימונד להסב את השיחה אל הרפתקאותיהם המשותפות בעבר. הוא קיבל תשובות אדיבות, אבל השיחה נמשכה בעצלתיים. והוא הבחין באפתעה שמארחו אפילו אינם מתאמצים להבטיח בנה.

במהרה ביקשה גיבויב את סליחתו. ושני הגברים נשארו ביחידות. עתה נשתנה מצב רוחו של קולונל דה-לינק. הוא החל לדבר במרץ, וריימונד האזין לדבריו, מבלי להפריע לו.

"ידידי", פתח הקולונל, "סלח לי על קבלת הפנים הקודרת שערכנו לך הערב. הרי אתה יודע שבואך לבייתנו רצוי לנו בכל עת ובכל שעה. לאמיתו של דבר, נשלחת לכאן על ידי ההשגחה העליונה. עלי לספר לך דברים רבים וחשובים, אבל גאלצתי לשים מחסום לפי, כל עוד נמצאה בתי בחברתנו. לאחרונה ביקשתי אותה לגלות את כתובתך, ולבקשך לבוא לבקר בבייתנו, כאשר אסבך לך הכל, תבין את

ריימונד בולאן חיכה בכליון עיניים לרדת הערב. רק אז יוכל לפי תוח את תיבת-העינבר ולחשוף לאור העולם את החפץ המסתורי ש'הרס חיי שלושה אנשים.

שמחתי על מסעך הקרוב לאפריקה. זהו הדבר היחיד המנחם אותי במצבי הנוכחי.

ריימונד, בעוד שבועיים תכנס גיבויב למנור הכרמליטים. אתה ראת את אותה. היא חיה בעולם אחר. היא מתנהגת כך מאז נהרג ארוסה האהוב על גדות-הריין. הוא התנדב לצאת לפשיטה מסוכנת. מובן מאליו שהאויב הבחין בו, והוא נטרסך לגורים, בטרם הצליח לחזור לעמדותינו. גבורתו הצילה מאות מחבריו ממחמת בטוח. גיבויב יודעת כל זאת; אבל אין היא יודעת — ואני מקווה שהיא לא תדע לעולם — את החלק הנורא ביותר של הטראגדיה. ריימונד, מותו של פייר היה בגדר רצח — והרוצח ניצב כאן, לפניך!

עיני-הקולונל מלאו דמעות. ריימונד חשש שדעתו של ידידו נטרפה עליו; אולם בטרם נמצאה בפיו תשובה מתאימה, הוסיף דה-לינק ואמר:

"לאחר שיחרור פאריס, השתוקקה בתי להוסיף ולשרת את מולדתה. דמי זורם בעורקיה ומעולם לא הצטערתי על כי אין לי בן, אשר ימשיך את מסורת הספנים ואצילי הצבא, שהגדילו לעשות למען ארצת. היא הפכה לאחות רחמניה, ועמלה יומם ולילה בבתי-החולים המלאים פצועים.

ערב אחד שבה הביתה, כולה זוהרת מאושר. 'אבא, אמרה אני מאוהבת. מצאתי את הגבר בו אני רוצה — ובו ארצה עד סוף הדורות. הוא מוטל בבית-חולים; אבל פצעיו הגדולים, ובחר תוכל לראות את פניו. עדיין אין הוא קצין; אבל הוא אחד החיילים הטובים, הנערצים עליך. הוא נלחם באפריקה, לצדם של אנשי צרפת החוסשית. הוא אחד מניבורי ביר-הכימ. הוא נלחם לשהרור צרפת ונפצע בקרבות שסערו בפריז פאריס. הוא רוצה להלחם עד הסוף; אולם הוא יבוא לראותך ולבקש את ידי. אני יודעת שלא תשיב את פניו ריקם."

למחרת בבוקר בא פייר אל ביתנו, ובראותי אותו פקד ברכי. איש אשר אהב את גיבויב — איש אשר היה אהוב עליה יותר ממני — היה בולאס, בן-התערובת. הוא היה גבר יפה תואר, מקסים ובעל מבנה גוף אתלטי; אבל הוא היה בן-התערובת. כפי שידוע לך, ביליתי שנים רבות במושבות שלנו באפריקה; ואתה יכול לשער את רגשותי. אף על פי כן התאוששתי והזמנתי את רב-סמל מוגנדי להשאר ללון בביתנו, לפני שובו אל החזית. אחר קרבותי אל בתי ולחשתי על אוונה שאתן לה את תשובתי, לאחר שאמלך בדעתי."

חררו של פייר נמצא מול חזרי, וכאשר נרדמה גיבויב מיהרת להכנס אליו. שוחחנו בלחש, ובמהרה נודעו לי תולדות חייו. הוא הופרד מאמו עוד בילדותו, קיבל חינוך טוב והצטיין בלימודיו. אביו, אשר לא היה מוכר לו כלל,

אניית-הקיסור של חברת מ. ב. נעה לאיטה מן המזח והלאה, לאור קרניה האחרונות של השמש השוקעת. היא עגנה אותו בוקר בקרבת סן-קרוואה, טנריף; והנוסעים שהיו להוטים ליהנות מן התנייה הקצרה הצטופפו על הסיפון, כדי לרדת אל החוף. הז קמו ממוטותיהם בטרם שחר, כדי לחזות באחד הבראות היפים ביותר בעולם — זריחה השמש מעל לפסגת הר'טיידה, המתנשא על פני האיים הקנריים.

השיחה חתה עליוה, והמלים "אורטאבה" ו"לאנינה" נישאו על שפתי כל ריימונד בולאן. שנסע לבדו, לא לקח חלק בהתרגשות הכללית. כל מעייניו היו נתונים לסימוי של אותו יום. אולם כאשר הוא ירד אל החוף, הודבר, במש כמו אל הנוסעים האחרים. על ידי יופיה המופלא של הארץ, אשר צצה מתהומות הים והעללה עיני את כל אוצרותיה. הוא שוטט על פני שבילי-האי, השתכר מיופיה, והצליח לשוב אל האנייה דקות ספורות לפני הפלגתה. הוא לא נתפחה לסוחר-המזכרות ולרוכלים אשר הציפו את סיפון-האנייה והציפו לנוסעים שטחים יקרים, עדיים עשויים כסף, ותחרים דקיקים ויפים להפליא. הוא נשען אל מעקה האנייה וחשב על השעות החופפות לקראתו. הוא ידע שהוא יסאר לעמוד שם ויסקור את קורות חייו — וביחוד את קורות החודשים האחרונים. מאוחר יותר, כאשר יעזבו הנוסעים היגעים את תדר האוכל ויקדמו לעלות על משכבם, יעלה הוא אל סיפון-הסירות, שדוף-הרונות, המשתרע מתחת לרקיע השלו והאפולוי, שם יוכל למלא את בקשתו האח-רונה של ידידו הטוב, קולונל דה-לינק.

ריימונד בולאן נולד להורים בלגיים, התגייס לצבא, והכניעה הכבישה לגרמנים, בשנת 1940, מצאה אותו על אדמת צרפת.

הוא הבין את חובתו כמעט מיד. הוא גנב את הגבול לספרד, נכלא שם, הצליח להמלט, הגיע לאנגליה והצטרף אל צבא צרפת החופשית. שם הפך לצנחן והיה נכון לעמוד בפני יום, הוא נשלח לעבוד כסוכן קישור עם המחנות הצרפתית, הוסגר לגרמנים על ידי בוגד, נמלט שנית והצטרף למאקי. מעלילו הנוצרים בחרקור הוכיחו את אמונתו בגורל. הוא בו לסכנה, והתנהגותו עשתה רושם עז אפילו על הקסוחים בחבריו לנושק.

אחר בא השיחור, ומיד לאחריו בא העמל הכפרך של הסתגלות לחיי אורח תקינים. היה עליו למצוא לו מקום בעולם החדש. לשאוף לקיום הוגן בארץ בה הפכה הגבורה לדבר יומיומי וזול, במדינה בה שב ערכו של הכסף לעלות, אפילו אם הוא נוכש שלא כחוק.

הוא בילה את השנים הטובות ביותר של חייו במאבק על עתיד ארצו, אבל הוא לא דאג לעתידו שלו. עתה היה עליו לשוטט ברחובות-הערים, לשכון בעליית גג עלובות, להתבונן מינה שהמאלה לפני חצותו את הכביש. לעתים קרובות, בשעה שהיה מתלבש, היתה ידו נעה מאליה לאחוז באקדח; אולם האקדח, שהיה במשך זמן רב חלק בלתי-נפרד מלבושיו, נעלם ואיננו. יחד אתו נעלמו גם מסעות הארוכים, היערות העבותים ובגודי-הכותן הגסים. נעלם גם הסחור העבה שהיה מחזם את גופו בלילות הקרים. שעה שהיה רובץ ליד מכונת הירייה, נעלמו אפילו הסכנות — פרט לסכנת העוני והרעב.

המחשבה על אפריקה ניקרה בו ללא הרף. לא היתה זאת מחשבה על ערים מתורבתות, בעלות מטרסה יעילה. הוא חשב על הגונגל, על הקרקע הבתולה, בעלת החושבים הפרימיטיביים. על מסתוריים ואפשרויותיה. וגם אחד גבלה בו ההחלטה; אולם לפני צאתו לדרך, היה עליו לשוב ולהת-ראות עם גיבויב דה-לינק.

הוא לא היה מוכן לקראת האווירה הדרמטית. בה נתקל בהכנסו לזירת משפחת דה-לינק, לאחר שקיבל תשובה על מכתבו, בו הודיע על מסעו לאפריקה.

מאז שוחררה פאריס על ידי צבאות הגנוראל לקלרק, לא קיבל ריימונד כמעט כל ידיעות מהקולונל ומבתו. לפני כן היה נפגש אתם לעתים קרובות. קולונל דה-לינק פעל במחירת הצרפתית בשם בדוי, והיה אחראי להצלחתם של טייסי בנות הברית שהופלו, או נחתו בשליחות כיוודת בשטחים הכבו-שים בידי הגרמנים.

מן הרגע הראשון להיכרותם התפעל ריימונד מאומץ ליבו של הזקן רב-ההוד, שהיה איש-צבא מכף רגלו ועד קרקו. ידידותם היתה אמיצה ונעמיה; אולם עתה מצא את הקולונל שקוע בכורסה, עיניו עמומות וכולו חסר-חיים.

כאשר נפגשו ידיהם, זהרו פני הקולונל לרגע קל, ופני גיבויב הוארו בחיור. גם היא נשתנתה עד בלי הכיר. האש והעוצמה, מהן התפעלו אנשי הכחחרת הצרפתית, דעכו והפכו להבעה שלוחה של השלמה עם הגורל. בולאן כמעט ולא הכיר בה את הנערה השוטה והגמרצת שהיתה מקבלת את פניו בשוכו ממכצע מסוכן.